СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 139. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 16-го червня 1936. — VOL. XLIV. No. 139. Jersey City, N. J., Tuesday, June 16, 1936. THREE CENTS

ПОЛІТИЧНА БОРОТЬБА РОЗПАЛЮЄТЬСЯ

ТОПІКА (Канзас). — Краєвий комітет Републиканської Партії вибрав управителем виборчої кампанії за вибір президентом кандидата републиканської партії, Алфа Ландона, Джана Гемилтона, що ставив на краєвій конвенції внесок на іменування Ландона кандидатом.

Про цю номінацію Ландон дав ґазетам заяву, що вибір Гемилтона управителем кампанії означає, що виборча боротьба буде завзята, але справедлива.

Демократи про противника.

Фарлі, голова комітету демократичної партії, видав про номінування Ландона републиканським кандидатом, заяву, в якій каже, що републиканці поминули визначних людей своєї партії, щоб іменувати мало відому особу, котра вже нераз вела суперечну собі політику.

Таксамо й тепер, каже Фарлі, Ландон буде кандидувати на програму, що подібна до „нового розділу", але буде виступати проти „нового розділу".

„Поступовий републиканець" про републиканського кандидата.

Сенатор Норис, визначний представник так званої проґресивної ґрупи сенаторів, що в 1932-гім році виступав проти републиканського кандидата Гувера та заявився за Рузвелта, виголосив на радіо промову, котру було чути по всьому краю, а в котрій сенатор говорив про Ландона як вибранця великих капіталістичних підприємств, невдоволених з політики Рузвелта.

Ці підприємства з розмислом вибрали кандидатом людину, котрої ніхто не знає і котрої політики ніхто не знає.

Сенатор Норис каже, що з того ще не виходить, що Ландон не є добра людина. Одначе з того виходить, що якби Ландон став президентом, він виконував би сліпо волю своїх політичних „босів".

о. Коклин про кандидатів.

Радіовий проповідник, о. Коклин, у своїй розмові з ґазетярами про републиканського кандидата назвав Ландона тупаком („дом").

Рівночасно закидав Рузвелтові поломання обіцянок.

Робітнича юнія за Рузвелта.

Виконний комітет юнії жіночих кравців заявився за кандидатуру Рузвелта.

Є це третя з черги юнія в Американській Федерації Праці; вона начисляє близько 200,000 членів.

КРІВАВІ СУТИЧКИ НА ТЛІ МОЛОЧАРСЬКОГО СТРАЙКУ.

БРУКЛИН (Ню Йорк).—Через страйк юнії молочарських візників прийшло тут у неділю до кількох бійок між страйкарами й страйколомами та нанятими ґенґстерами.

Одного молочарського візника постріляно в стегно, а одного сторожа підприємства побито. Арештовано 4 візників.

„МІЛЮНОВА" ЗЛИВА.

НЮ ЙОРК. — Фармери на Лонґ Айленді й у стейті Ню Джерзі терпіли сильно через весняну посуху. Брак дощу за останніх 6 тижнів шкодив картоплі, суницям та овочевим деревам. Кажуть, що дощ, що випав у суботу й неділю, варта для фармерів мілiони долярів, бо ще вратує збори ярини.

Через посуху терпіла теж „долина копоту", себто південно-західня низовина, в котрій через брак дощу зриваються в повітря хмари копоту. Від дощів ця „долина копоту" розмокла та перемінилася на одну долину болота.

ЯК РОСТЕ МІСТО НЮ ЙОРК.

НЮ ЙОРК. — Департамент здоровля обчисляє, що населення міста виносить тепер 7 міліонів 363,000 душ.

За його обчисленнями, населення міста Ню Йорку зросло від останнього перепису (в 1930 р.) на 408,932 особи.

ЗАГАДОЧНА СМЕРТЬ ХЛОПЦЯ.

НЮ ЙОРК. — У шпиталі Викоф Гайтс у Бруклині помер 16-літній хлопчина Едвард Герлик, студент вищої школи в Ґлендейл, частині дільниці Квінс. Хлопчину привезли до шпиталю як хорого на запалення леґенів, і він помер того самого дня. Лікарі сказали, що смерть наступила від запалення, але вони зробили автопсію тіла, як це приказували правила шпиталю в кождім випадку, коли людина вмирає в шпиталі того самого дня, коли її туди привезено. При автопсії показолося, що хлопчина міг померти від аршенику.

Поліція занялася справою та шукає тепер розвязки на питання, звідки аршеник узявся в тілі хлопчини.

ХОТЯТЬ ДО МАНІТОБИ ДОПУСТИТИ БРИТІЙСЬКУ ЕМІҐРАЦІЮ.

У вінніпеґській щоденній пресі появилася вістка, що британське стоваришення, яке займається еміґрацією до ріжних доміній, вислало на днях з Лондону до Канади окрему делеґацію, яка має постаратися про дозвіл вїзду до Манітоби для 500 британських родин, що тут мали би поселитися.

Поселенням родин у Манітобі мав би занятися британський капітал. Одна часть іміґрантів мала би поселитися в околицях, деб вони могли плекати буряки. В тій самій околиці британські капіталісти мали би збудувати цукроварню і до неї британські іміґранти малиб доставляти буряки на виріб цукру. Друга часть іміґрантів мала би поселитися в околицях на півночі і там британський капітал мав би розводити копальні ріжних мінералів. В тих копальнях дісталиб заняття англійські еміґранти.

Делеґація в цій справі має на днях прибути до Отави, а міністер манітобських копалень і природніх багатств, М. С. Мекдіармед, висловився, що Манітоба британських еміґрантів радо привитає, якщо на їх поселення дасть свою згоду домініяльний уряд.

АДВОКАТ ЗДЕФРАВДУВАВ $175,000.

Молодий адвокат із Сіфорт, Онт., Дж. Гоґарт, спроневірив $175,000 своїх клієнтів у своїм містечку й у кількох інших містах Онтерія і зник без сліду. Гроші клієнтів утопив здебільшого на біржі. У справу вмішані два торонтонські брокери. Сто тисяч долярів перейшло через їхні руки, а з цілої суми поліція відкрила захованих акцій на 30 тисяч дол. Уряд Онтерія наказав провінціональній поліції зловити дефравданта, а брокерів привести до відповідальности. Кажуть, що Гоґарт натягнув власну жінку на $30,000, які були її спадщиною.

ВБИВСТВО Й САМОГУБСТВО.

У Львові склалася крівава траґедія в домі Маріяна Хомика, службовика Союзу Рільничих Кооператив. У жінці Хомика Софії закохався 57-літній Олександер Вольський, бувший поміщик із Росії, що жив із жінкою та дорослою дочкою у цій самій камениці. В день імянин Хомикової прийшов Вольський до її хати та пострілив її тяжко з револьвера в обойчик і шию. Опісля сам покінчив самогубством. Тяжко ранену Хомикову забрали до шпиталю.

ДАРУНОК ДЛЯ УНІВЕРСИТЕТУ.

Університет Манітоби у Вінніпеґу дістав у дарунку 2,500 томів ісляндських книжок. Подарував їх А. Б. Олсон з Вінніпеґу, піонір-поселенець у Манітобі. Ціле своє життя він любувався в книжках. Притім він висловив свою надію, що в недалекій будуччині буде заведена в манітобськім університеті катедра ісляндської мови.

ВІДНАЙДЕНІ РУКОПИСИ Т. ТАССА.

Один бібліофіл з Міляно, що перебував у Лондоні, знайшов вовсім випадково в якогось антикварія два грубі томи рукопису, які купив як рукописи Торквата Тасса. Він привіз їх до Італії і там передав знавцям до розсліду. Знавці ствердили, що це справді оригінали „Освободженого Єрусалиму" та песи „Амінта". Про ці рукописи великого поета ніхто не знав. Учені заходять у голову, як вони попали до Лондону. Остання звістка про них є з 1727. р., коли рукопис був у Ферарі в руках одного патриція. Тассо жив якийсь час на дворі Альфонса II. у Ферарі, де підтримував дружні звязки з його сестрами. На оправлених примірниках, привезених з Лондону, є герб льорда Чарльза Стюарта, що в початках минулого століття був англійським послом у Парижі і був відомим бібліофілом.

КОНГРЕС ФІЛЯТЕЛІСТІВ.

У замку Лявенштайн (Турингія-Німеччина) відбудеться цьогорічний зїзд німецьких філятелістів. Рівночасно в кількох містах Німеччини будуть зорґанізовані філятелістичні вистави. Найбільші того роду вистави відбулися в Кобургу (Баварія) і Берліні дня 7. червня ц. р. В звязку з цим зїздом німецька почта випустить серію спеціяльних почтових марок.

ПОГРЕБНИК НЕ ХОТІВ ВИДАТИ ЖІНКИ УКРАЇНЦЯ НА ПОХОРОН.

Пригода, яку мав один українець у Торонті з погребником, набрала широкого розголосу на сторінках преси. М. Дармограєві померла подруга. Як це звичайно в такім випадку буває, Дармограй удався до найближчого погребника, щоб той зарядив похорон. Але коли прийшов назначений день похорону, погребник тіла жінки видати не хотів, кажучи, що задержить його в заклові аж до часу, коли муж вирівнає рахунок коштів труни, площі, кремації і т. д. Справа закінчилася тим, що Дармограй удався до міністра суспільного добробуту, Крола, і той наказав погребникові видати тіло до поховання, а гроші сколектувати яким іншим способом. Властям пояснив Дармограй, що він, будучи частинно на допомозі, вдався був до департаменту допомоги з просьбою дістати 40 долярів на ціль похорону, але той відмовився йому дати — дали тільки мінімальну суму 15 дол. У справі погребника власти розвели слідство. Одначе він доказує, що Дармограй задовжився в нього на суму 122 дол. вибираючи дорогу труну і замовляючи кремацію, яка є коштовніша від погребання, а на ті всі видатки мав усього 40 долярів.

З БУДІВЕЛЬНОЇ ТЕХНІКИ.

В Гамбурґу при одній великій будові змонтували рущовання, та не з дерева, як досі, але зо сталевих рур. Стіни рур є трубі 3 і пів міліметра. Таке рущовання є легше та дає більшу свободу рухів робітникам.

НЕСПОДІВАНО ПЕРЕРВАЛИ ІСПИТ ЗРІЛОСТИ.

Шкільна влада в Люблині несподівано видала розпорядок, яким заряджує негайно припинити іспити зрілости в тамошніх середніх школах. Матуристів повідомили, що будуть здавати в іншому реченці. Цей розпорядок шкільної влади пояснюють надужиттями із матуральними темами, які завчасу дісталися до відома непокликаних осіб, опісля довідалися про них ученики й учениці. Розпорядок про припинення матуральних іспитів пристосують мабуть у всій Люблинщині.

ПРОКАЖЕНІ ВТЕКЛИ З ЗАВЕДЕННЯ.

На Филипинах із заведення для прокажених на острівці Кулїон втекли 7 людей, заражених проказою, й убивши там чотири особи, захопили човен і поплили до сусіднього острова. Там задержалися на березі і замордували 3 особі. Після того удалися до місцевости Бонобоно і почали грабити одного китайського купця. На це збіглися місцеві люди і прокажені втекли на море на краденім човні.

СОБАЧА СКАЖЕНИНА В ЯСЕЛЬЩИНІ.

В південній частині ясельського повіту шириться пошесть собачої скаженини, що опанувала громади Чекай, Мрукова, Перигримка, Завадка, Воля Дубовецька і Добриня. Влада наказала вибити в тих громадах усі пси. Покусаних людей є тільки вісім, бо населення хорониться перед псами.

АРЕШТУВАЛИ ПЕТРА ДОВБЕНКА.

Відомий у Вінніпеґу, Торонті й інших місцевостях Онтерія Петро Довбенко був увязнений в Судбурах за ведення бюра посередництва праці без дозволу й за обманство. Його арештували під прибраним назвищем Пітер Ришард Ровдс. Прокуратор Вилкинс твердив у поліційному суді, що Довбенко або Ровдс натягнув понад сто місцевих робітників, особливо українців, на менші й більші суми, обіцюючи їм працю в компанії Інтернешенал Нікел. Кажуть, що він брав від безробітного від 10 до 120 долярів готівки за здогадну роботу в копальнях, але на посвідках зазначував, що це позички. Суддя не хотів зменшити залогу з $500 і назначив розправу на 21-го травня. Прокуратор вимовив собі кілька тижнів на зладження обвинувачень. Він каже, що покривджені робітники цілу зиму приходили до нього зі скаргами на Довбенка і що число його жертв є далеко більше як сто. Прокуратор сказав судді, що Довбенко уходив у Судбурах за значну особистість і на вікні бюра подавав себе як знавця всіх словянських мов.

Довбенко учителював довший час по українських товариствах і парохіях у таких місцевостях як Форт Віліям, Ошава, Веланд. В Торолді він провадив „адвкоатську" канцелярію. У Вінніпеґу має жінку і родину.

МОСКВА ГОДУЄ УКРАЇНУ ЛЕНІНОМ, СТАЛІНОМ І МАРКСОМ

КИЇВ. — Зі звіту про книжкове видавництво на Україні виходить, що надруковано такі книжки: твори Леніна видано в шістьох томах у 75,000 примірниках, статті Леніна про Україну видано в 100,000 примірниках, Сталіна „Статті й промови про Україну" видано в 250,000 примірниках, „Комуністичний маніфест" вийшов у 40,000 примірниках. Все це видано в останнім часі. А тепер готують до друку твори Маркса, Косіора і т. п., які теж будуть видані в десятках тисяч примірників.

ЛЯКАЮТЬСЯ І ВМЕРЛОГО ПЕТЛЮРИ.

ЛЬВІВ. — Дня 26 травня львівська радіостанція передавала відчит про Симона Петлюру. Слід завважити, що большевицька радіостація перешкоджувала у виголошенні цього реферату.

ПРОЦЕСИ О.У.Н. ОСВІДОМЛЯЮТЬ МАСИ.

ЛЬВІВ. — Польський уряд прийшов до переконання, що карні розправи проти українських революціонерів не осягають того, що є бажанням уряду. А саме, вони не компромітують революційну акцію, ні Орґанізацію Українських Націоналістів, а навпаки, роблять з молодих українських націоналістів героїв в очах української людности. Тим пояснюють теперішні судові загострення, як і мовчанку польської преси, яка вже не присвячує революційній акції стільки місця, що бувало.

ДО ІСТОРІЇ „УГОДИ".

ЧОРТКІВ (Галичина). — Старосто заборонило аматорському ґуртковi в Скородинцях грати виставу „Думку про Нечая". Як мотив подано, що в історії було інакше, як співається в думі. По такім рішенню аматорські ґуртки в Чортківщині не знають, що властиво можна тепер виставляти, щоб добитися дозволу від польської влади.

КАРТИНА З СОВЄТСЬКИХ ОСЯГІВ НА УКРАЇНІ.

КИЇВ. — „Вісті" містять допис з Миколаєва, в якім читаємо таке:

„Цього року провели водопровід на частину Слобідки, але води нема. Причина та, що водопровід неспроможний подати воду до околиць міста. Від 1932 р. міськрада розробляє питання: звідки брати воду: з Дніпра чи з Інгула. Чотири роки питання розвязують, а трудящі Миколаєва, особливож околиць, і тепер змушені ходити по воду за кілька кварталів. Погано й з озелененням міста. Ніякого дерева не посадили. Взагалі догляду за деревами нема. За цей рік посадили 4 тисячі дерев, але значну частину їх уже понищено. Не задовольняє потреб міста й електроосвітлення. Бувають випадки, що світла нема по кілька днів".

ЗБРОЯТЬСЯ І ПРОТИ ПОЛЬЩІ.

ВІДЕНЬ. — Чехословаччина видасть яких 6 міліярдів корон на зброєння. Хоче уфортифікувати свої границі проти Німеччини, а також проти Польщі, рахуючися, що й з нею може легко прийти до военного конфлікту.

ГОГЕНЦОЛЕРНИ ГОТОВІ ЩЕ ПРИЙТИ ДО ВЛАДИ.

СТОКГОЛЬМ (Швеція). — Шведська преса подає, що має відомости, одержані з Німеччиною з достовірних джерел, що по смерті Гітлера стане президентом держави внук кайзера, князь Брунсвіку, син дочки княжни Вікторії Люїзи, дочки Вільгельма II. Газети подають далі, що монархістичні круги мають тепер великий вплив на політику Гітлера.

ПОМЕР ЧЕСТЕРТОН, СЛАВНИЙ АНҐЛІЙСЬКИЙ ПИСЬМЕННИК.

ЛОНДОН. — Помер на серцеву недугу в 62 році життя Ґілберт К. Честертон, один з найславніших сучасних анґлійських письменників. Був він новелістом, повістярем, критиком, фільософом і т. д. Був теж і знаменитим бесідником. Викликав велику сензацію, як тому 14 років перейшов на католицизм. Католицька релігія мала теж великий вплив і на писання з останніх років. В літературі відомий як „король парадоксів". У його творах пробивається здоровий гумор, як теж широка освіта. Його літературна спадщина є надзвичайно велика.

ПУСКАЮТЬ МАСАМ ТУМАНА.

ПАРИЖ. — Не тільки в столиці, але й по всіх містах Франції ліві святкують перемогу „народнього-фронту", себто соціялістично-комуністичну спілку. На вічах виступають разом комуністи й соціялісти і заповідають, що держава позабирає незабаром усі фабрики. Тому саме заказують робітникам нищити фабрики підчас демонстрацій, кажучи, що незадовго робітники стануть власниками фабрик.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Ente_d as ad Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on Carch 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

A cepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПРИЗНАКА СИЛИ, ЧИ ПРИЗНАКА СЛАБОСТИ?

Большевицька пропаґанда з приводу реформи російської державної конституції в напрямі до демократії й парляментаризму всіми силами старається переконати світ, щоби він не взяв цього звороту за признаку слабости, але за признаку сили большевицького уряду. Вона тепер просто „робить овертайм", щоб убити в опінії світа думку, що коли совєтські диктатори роблять уступку зо своєї влади, то це є доказом, що ця влада почувається такою певною, що вона навіть частину своєї влади може відступити народові без страху, що уряд завалиться.

Пропаґандисти большевицького режіму не заслугують на поважне трактування, на яке заслугують ті, що свої погляди трактують щиро. Большевицькі пропаґандисти ніколи щиро до справи не відносились, бо вони ганили й хвалили ту саму річ відповідно до того, що їм казали робити їх хлібодавці. Специяльно в справі демократії й парляментаризму ці самі большевицькі аґенти, що нині так розпливаються в похвалах для большевицького уряду за його демократизацію й парляментаризацію російської конституції, колись не мали слів погорди для цеї якраз демократії і парляментаризму. Демократію, котру нині вихваляють як признаку сили большевизму, ті самі письмаки недавно вихваляли як буржуазний пересуд. Вони казали, що якби большевицька влада пішла на уступки демократії, то це було би признакою її слабости. Вони вязали демократію й парляментаризм з капіталізмом, та доказували, що, покінчивши з капіталізмом, совєтизм покінчив теж з демократією й парляментаризмом.

Большевицькі пропаґандисти говорили часто народові, що всякий, хто має владу, вживає її на свою користь, та не зрікається її, як цього не потребує, як до цього його не заставили інші сили. Якби їх узяти за їх слово, то й большевицький уряд, зрікаючися нині своєї влади на річ народу, певно теж не зробив цього добровільно, але під примусом зовнішніх обставин, під натиском сил.

Не треба знати багато з історії Росії, щоби знати, що російський царський автократизм відступав народові трохи влади тільки тоді, як цьому царатові грозила небезпека з середини держави або ззовні держави. Коли нині наслідники царського деспотизму зрікаються своєї влади, то ми можемо бути певні, що вони бояться, що якби не зреклися крихіточки, то не довго їм прийшлось би ждати на той час, коли їм треба буде зректися всієї влади.

Ось таке враження викликує большевицька пропаґанда про реформу російської конституції поза краєм. Видно це вже нині по пресі світа. Російські реформи нікого про силу большевиків не переконали. Здурити вони можуть хіба людей у Росії. Словом, у це повірити можуть хіба славні на ввесь світ московські дурні. Та, як історія показує, деколи й у московських лепетах засвітить промінь правди.

ВЕЛИКИЙ ПРОЦЕС ОУН У ЛЬВОВІ

(Дальші зізнання підсудних, подані за часописом „Діло").

Предсідник наказує вивести підсудних зі салі.

Підс **Я. Стецко** заявляє, що належав до ОУН і до краєвої екзекутиви. Далі заявляє, що на всі питання про справи кардинального чи орґанізаційного характеру в орґанізації відмовить усяких зізнань. У слідстві не признався до нічого, а тепер зізнає добровільно і тому признався до ОУН. Коли на питання предсідника подає, що вступив до ОУН, бо під теперішню пору завданням кожного українця є змагати до відбудови України, на внесок прокуратора предсідник не дозволив далі вияснювати тої справи підсудному, не зважаючи на спротив обор. Старосольського. Підсудний заявляє, що був на засіданні краєвої екзекутиви, на якім згідно з актом обвинувачення мали вирішити справу партизанки, т. зв. „зелених кадр". Заявляє, що такого рішення не було тому, що в даному політичному моменті це було не на місці.

Коли підсудний хотів вияснити, чому ОУН вела протишкільну акцію революційними методами на західньо-українських землях, предсідник відібрав йому голос і заявив, що накаже вивести йог з салі.

Щож до боротьби проти Москви, то підсудний заявляє, що вона була і є ведена на Східній Україні і тут. В цій хвилині предсідник перервав підсудному і приказав вивести його з салі розправи.

Прокуратор домагається тайности розправи.

Після того прокуратор поставив внесок, щоб трибунал вів далі розправу тайно з огляду на те, що тут на салі розправи повторяються демонстрації підсудних.

Обор. д-р Старосольський заявляє, що оборонці не бачать тут демонстрації.

Обор. Старосольський коротко мотивував, чому не слід заряджувати тайної розправи. До мотивів обор. Старосольського прихилились оборонці: д-р В. Загайкевич і д-р Ст. Шухевич.

24 години темниці.

По короткій перерві предсідник покищо відкинув внесок прокуратора. Зате трибунал покарав підс. Стецка 24-годинною темницею.

По додаткових коротких вияснениях підс. Федаківної входить на салю **підс. Івасик.** Зізнає, що до ОУН не належав. Опісля вияснює, що 6. V. 1934, підчас їзди поїздом зі Ставчан до Львова знайшов шкіряну течку, зовсім подібну до своєї, яку йому раніше вкрали. До цієї течки заглянув і побачив пакуночок. Що в цьому пакуночку було, підсудний заявляє, що не знає, бо був занятий іспитами. Відкликує свої зізнання зі слідства, будьтоби їздив до Кракова по нелеґальні летючки, бо в слідстві переслухували його 9 днів без перерви. Ні підс. Спольського ні інших підсудних не знає. Тому відчитано його зізнання зі слідства.

По питаннях прокуратора, обор. д-ра Давидяка і предсідника зізнавав **підс. О. Феник.** До ОУН не належав, політичним життям не займався, бо пильно студіював на експортівці, а у вільних хвилинах працював ще на прожиток. До арештування підсудного дійшло так: При поладнуванні прохання свого товариша правника в університеті підсутному зробив прислугу один студент українець. Кілька місяців пізніше цей невідомий студент зустрінув підсудного в Академічному Домі і попросив підсудного, щоб зробив тепер йому прислугу і привіз з головного двірця валізочку. На їзду трамваєм та викуплення валізки з баґажу підсудний дістав гроші і дійсно зробив цю прислугу товаришеві. По дорозі від трамваю підсудний зустрінув свого тов. Скропку і цей хотів навіть помогти підсудному нести валізку. І дійсно Скропка взяв валізку у руки, але переконався, що валізка була легка і віддав її підсудному. По дорозі до Академічного Дому підсудного разом зі Скропкою поліція арештувала. На поліції підсудного з товаришем замкнули, а валізку примістили в окремій кімнатці. Опісля ставили підсудному питання прокуратор, обор. Ст. Шухевич та обор. д-р Горбовий.

Признаються до ОУН.

Підс. Пашкевич признався, що належав до ОУН. Признає, що співпрацював з підс. Макарушкою в ОУН, якому орґанізаційно підлягав. Признає, що підс. Макарушка хитався часто у своїх поглядах тому, що з одного боку підлягав мабуть впливам свого старшого брата, тоді пос. Любомира Макарушки, члена УНДО, з дргугого боку — членам з ОУН. Але тому, що підс. Макарушка вчився до іспиту, підсудний валищив його в спокою і не звертався до нього у справах протишкільної акції. Підс. Макарушка запропонував навіть, що на якийсь час покине взагалі всяку працю в орґанізації, бо мусить здати іспит. Підсудний не мав великої надії, щоб Макарушка вернувся до праці в орґанізації і навіть уже не звертався до нього за ніякими вказівками. Опісля оповідає про свої поїздки на провінцію у справі протишкільної акції, До краєвої екзекутиви не належав. Підсудний зізнав, що працював — як йому здається — в розвідчому рефераті. Суду в орґанізації, як постійного орґану, не було. Бандеру знав приватно, орґанізаційно не знав. Малюцу теж знав приватно, але його зізнання, будьтоби підсудний брав участь у засіданнях екзекутиви, є неправдиві. По питаннях прокуратора обор. д-р Паньківський хотів, щоб підсудний відповів на питання: Яка ріжниця між ідеольоґією ОУН та УНДО? Одначе предсідник заявив, що не допустить питань, які мають виясньовати політичні мотиви. Вкінці предсідник згодився і підсудний відповів, що ОУН змагає до здобуття незалежної української держави.

На кілька питань обор. д-ра Горбового підс. заявляє, що повіти: Рава Руська, Перемишль та Лісько з уваги на своє територіяльне положення не могли творити орґанізаційної цілости і підлягати одній особі. Признає, що орґанізація вживала до поширювання нелеґальної літератури звичайно не-членів ОУН. Каже, що члени ОУН слідкували за ріжними особами тому, щоб переконатися, чи вони вдержують звязки з поліцією. В цих самих справах прокуратор поставив підсудному кілька питань, на які підсудний давав подібні вияснення, як і обор. Горбовому.

Підсудного виводять зі салі.

Підс. Ярослав Спольський теж признається, що належав до ОУН, але своєї приналежности до ОУН не вважав виною і хоче говорити далі в цій справі. Предсідник наказує поліції, щоб вивела підсудного. Після того два протоколянти читали дві годині його обширні зізнання зі слідства.

Дальше признаються до ОУН.

Після того в год. 10.45 став зізнавати підс. **Мащак,** який признався до приналежности до ОУН. Одначасно заявив, що не буде боронити своєї особи, лише ідею. Тому предсідник йому перервав і не дозволив говорити про мотиви. Підсудний осудив свої зізнання, що їх склав у слідстві та підкреслив, що не буде далі зізнавати, бо не має змоги скласти заяви. На питання предсідника, про що хоче говорити, підсудний запротестував проти того, що вчора його вивели з салі, але предсідник не дав йому далі говорити. На дальше питання у справі вбивства дир. Бабія підсудний почав осуджувати вбитого директора і тоді предсідник звернув йому увагу, що не слід так говорити про покійну людину. По відповідях на питання обор. д-ра В. Загайкевича та д-ра Горбового, на внесок прокуратора предсідник доручив відчитати його зізнання зі слідства.

По півгодинній перерві поліція ввела на салю в годині 12-тій **підс. Я. Макарушку,** який склав довші зізнання. Признався до приналежности до ОУН, до якої вступив 1928 р., до того, що пізніше належав до екзекутиви і був розвідчим референтом. Відкликав частинно свої зізнання щодо деяких підсудних, бо у слідстві складав свої зізнання виснажений зовсім зі сил, тому, що на поліції мусів підс. зізнавати кілька днів без перерви. Слідчий суддя переслухував підсудного в часі, коли він був недужий і мав високу горячку. Підсудний зізнав, що спершу в орґанізації був інструктором „Юнацтва". Праця підсудного між молоддю полягала на тому, що підсудний давав реферати про наші визвольні змагання та з військової ділянки. Чи молоді давали нелеґальну літературу, не знає, бо це до підсудного не належало. Працюючи в Юнацтві, підсудний познайомився з бл. п. Степаном Охримовичем. Одної днини Барановський заявив підсудному, щоби був приготований до виїзду на провінцію. До виїзду не прийшло, бо підсудного арештувала поліція в осени підчас демонстрацій коло св. Юра. На питання предсідника, чи підсудний хотів у деяких хвилинах покинути ОУН, підсудний відповідає, що не пригадує собі таких хвилин. Опісля дає вияснення до зізнань підс. Пашкевича, який був його товаришем. З підс. Пашкевичем працював від 1933 р. над зорґанізуванням розвідчого відділу у краю. Завданням розвідчо-конспіративного відділу було підготовити відповідних людей до розвідки. Признає, що в 1931 р. перейшов вишкіл в орґанізації, який тягнувся 6 тижнів. З власної спонуки обсервував банк і почту при вул. Фридрихів, але своїх спостережень нікому не передавав. Належав до краєвої екзекутиви, але в засіданнях участи не брав Хто ще належав до екзекутиви — підсудний не дає відповіди. Щож торкається слідчих зізнань у справі стеження військових обектів, то вони неправдиві. Признає, що вів слідство лише в одній справі, а саме, чому не відбулася демонстрація перед большевицьким консулятом. Після цього слідства припинено у членстві дві особи з орґанізації. Хто доручив вести слідство — підсудний відмовляє відповіди. Каже, що присуд смерти на члена орґанізації мусів затвердити провід орґанізації. Щож торкається присудів смерти на не-членів, підсудний заявляє, що не знає, чи провід орґанізації мав їх затверджувати. Спольського підсудний знав особисто, але орґанізаційно з ним не стрічався. Не стрічався теж орґанізаційно з Коцюмбасом. Признає, що на доручення пок. Степана Охримовича говорив з Коцюмбасом. Це було на початках повстання ОУН і тоді підшукувано людей до орґанізації. Признає, що з доручення Барановського мав стежити за ком. Білевичем. Тепер підсудний добре розуміє, що Барановський наказав стежити йому за ком. Білевичем тому, щоб відвернути увагу орґанізації від ком. Чеховського, з яким Барановський часто стрічався. Відкликує свої слідчі зізнання, які торкаються підс. Коцюмбаса. З Стецком теж орґанізаційно підсудний не стрічався. Опісля оповідає про ґрипс, який підсудний дістав у вязниці в січні 1935 р. Заявляє, що зізнання, які торкаються підс. Стецка та Янова, є неправдиві. Зізнання підсудного щодо особи Равлика теж не відносяться до його особи. Далі відмовляє зізнань на питання, чи стрічався орґанізаційно з підс. Малюцою. Підкреслює, що з Р. Шухевичем ніколи орґанізаційно не стрічався. Признає, що бачив його один раз на ширшій нараді у справі протишкільної акції, але в цій нараді брали участь теж старші громадяни. Тому предсідник відчитав відповідні уступи зі слідчих зізнань підсудного.

Опісля підсудний дає вияснення на питання прокуратора та оборонців: д-ра Горбового, д-ра Шухевича, м-ра Жизневського, д-ра Старосольського. На питання цього останнього зізнає, що з підс. Федаківною та В. Свенціцькою не стрічався ніколи.

З черги прокуратор поставив внесок, щоб відчитано слідчі зізнання підс. Макарушки в цілости тому, що його зізнання на розправі є суперечні зі слідчими зізнаннями. Оборонець підс. Макарушки д-р К. Паньківський спротивився відчитуванню довгих слідчих зізнань підсудного, підкреслюючи, що коли зізнання підс. Макарушки в дечому ріжнилися, тоді предсідник відчитував дотичні уступи з його слідчих зізнань. До цього спротиву прилучився обор. д-р Шухевич. Одначе прокуратор далі домагався, щоб таки відчитано всі зізнання підс. Макарушки. Тоді обор. д-р В. Старосольський подав короткі мотиви, чому не слід таки відчитувати зізнань підс. Макарушки. По короткій нараді трибунал прихилився до внеску прокуратора і протоколянт почав відчитувати обширні слідчі зізнання підс. Макарушки.

В годині 2.30 пополудні предсідник відложив розправу до пятниці 9. год. рано.

Пресова конференція у справі львівського процесу ОУН.

Перед сьогоднішньою розправою в год. 8.30 рано відбулась укімнаті справоздавців у суді пресова конференція, скликана з ініціятиви адміністраційних чинників. Присутній представник воєвідського уряду заявив, що влада не може терпіти, щоби преса оголошувала ті частини процесу, які спричинюють підсудні з демонстраційних оглядів, та які ворожі для держави чинники можуть використовувати у своїй протидержавній пропаґанді. Звертаючи на це увагу, представник адміністраційної влади зажадав, щоби преса стосувалася до того, якщо не хоче підлягати конфіскаті.

Тому, що ми стрічалися вже із замітами, чому не подаємо точного звіту з судової салі, подаємо до відома наведене становище влади.

Мусій Степанчук.

ДО ШКІЛЬНИХ ДІТЕЙ.

Встаю я рано і лягаю,
А все я з вами діти, все.
Як вас при собі я не маю,
То чую ваші голоси.

Вони звенять все в ушах моїх,
Наче церковнії дзвінки,
Шумлять, як пісня лісів соснових
Й наших садочків цвіт-листки.

Я чую вас у рідній мові,
В акордах співів, у танках,
Я бачу вас все при забаві,
У тіни дубів і в полях.

Я бачу лиця ваші ясні,
Як сонце Божої весни,
Як в літі вишні і черешні,
Як ті яблочка в осени.

Я бачу очі, що сіяють,
Як зірки Божі із небес;
Вони нам долю освітляють,
З них щастя світить, світ наш ввесь.

Як гніт, журба на плечі сяде
Й мене засмутить в чужині,
Найкращий лік, життя-розради,
Це ви, о, діточки дрібні!

Я йду між вас, як на весілля;
Сміюся, лаю вас, кричу,
Часом із злости, як з підхмілля,
Зведу себе й вас до плачу.

Але по бурі і по тучі
Сонічко світить нам опять,
Так й оченька ваші плачучі
Знову як зорі заблестять.

Часом зухвалі ви, невдячні
І непослушні і пусті,
Та хоч колючі рожі красні,
То все пахучі, — й ви такі.

Ви в тім самім часі що днини
І бурею загремите,
Шпильками вколете тернини
Й знову цвітками цвитете.

Я знаю: в вас серденька щирі,
В вас злоби в серденьках нема.
Ох, будьте все такими в мирі!
Хай Бог хоронить вас від зла!

А. Осендовський.

БОЖЕВІЛЬНИЙ МОНАХ

(4)

Перша очуняла незнайома. З жахом глядячи на трупа і підносячи спідницю над калабанею крові зачала обережно ступати проміж лежачих на землі хлопів. Коли прийшла до дверей, стала раптом бігти, стискаючи голову блідими долонями і час до часу викрикуючи якісь незрозумілі слова.

Коли монах побачив, що жінка втікає, він, топчучи по спинах і головах лежачих овечок, вибіг за нею і пустився здоганяти її.

Я вийшов з каплиці і побачив, що наздігнав її. Обіймив і став цілувати шию, чоло, лице, очі і уста. Вихопилася з його обіймів, з криком розпуки відіпхнула його від себе і втікла в сторону ліса. Монах гнав за нею.

Я побіг за ними, щоби її боронити. Вже в лісі я чув, що хтось перед мною біжить корчами. Мої очі не бачили його. На закруті стежки я побачив монаха, котрий, щоби жінку перейняти, побіг навпростець крізь кущі і багно. Нараз роздався його голос, повний жаху:

— Ратуйте! Ратуйте!

Я зараз вгадав, що монах попав на грузьке місце і потопає в багні.

— О... о... о! Ратуйте! — кричав монах без упину.

Підбігаю до місця, відки чути голос монаха, коли раптом, зараз коло мене гукнув стріл. Я з великим трудом, западаючися глибоко в торфовищу, продерся ще пару кроків крізь кущі і — жахнувся.

Передо мною була мала поляна, покрита світлозеленим мохом. На середині поляни людська голова.

Трясавиця вже втягнула в себе монаха. На верха було ще тільки його бліде лице, благаючі очі і скровавлене чоло, продіравлене кулею. По хвилі і це страшне лице щезло. На його місце виступила мала калабанька води з бульками, що зараз тріскали.

В корчах стояв чоловік, котрого я вчора бачив під вікном і з котрим нині зійшовся був у лісі. В руці мав рушницю і оком, повним ненависти, глядів на чорну пляму води посеред зрадливого зеленого килима трясавиці.

Глянув на мене, я на нього.

— Суд був страшний і строгий, та людська рука мусіла досягнути злочинця, — шепнув незнайомий.

Ми оба довго стояли мовчки. Кождий з нас обох думав свою думку. Я розумів, що той півбожевільний монах обманець, основник секти самоубийників, проповідник, жадаючий крові побожних на змиття гріхів світа і переслідуючий тиху, сумну жінку, захоплену силою його мови, заслужив на кару смерти. Та я ще мав деякі сумніви.

По довгій мовчанці я спитав:

— Нащо ви це зробили?

— Я муж цеї жінки, за котрою він біг, — відповів мені шепотом.

— І не знаю, чи винен лиш він... — додав, неначе сам до себе.

Я зрозумів його. Я не сумнівався, що монах щойно зачав наставляти сіти на жінку, то що кров нинішнього „богослуження" вилікувала її. Як би не те, то з каплиці була би не втекла. Щоби розвіяти всякі неоправдані підозріння і влекшити примирення, я сказав:

— Вчора цілу днину я був у лісі і полював. Таксамо нині. Я нічого не бачив.

По цих словах я вклонився і відійшов.

— Дякую! Дуже дякую, бо мені лекше стало! — почув я за собою.

(Кінець).

ВАЖЛИВИЙ МЕДИЧНИЙ ВИНАХІД.

Польська преса повідомляє, що лікар із Рудок, д-р Тайхер, після довголітніх дослідів винайшов засіб на гемофілію, недугу, що є дідичною в родині бувшого еспанського короля Альфонса XIII. Справою зацікавилися професори львівського університету, а навіть бувший еспанський король просив переслати цей лік свому синові.

МАНДРІВКА ГРОМУ.

Підчас бурі, яка перетягнула над Варшавою, ударив грім в антену на домі Брон. Сікорського при Галицькій вулиці. З антени грім перейшов крізь отвір у стіні до мешкання, де ушкодив радієвий апарат і спалив радієву інсталяцію. Опісля помандрував до лазнички, де ушкодив ванну, і впав рурою до каналізаційного отвору.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ВЕЛИКА СПРАВА.

Велика нюйорська газета „Таймс" подає передовицю під наголовком „Польо он мені фронтс", себто: „польо на багатьох фронтах".

Неодин читач спитається: що це за генерал Польо, що воює на багатьох фронтах так славно, що аж про нього передовиці пишуть? Отже „польо" — не генерал. Це гра з мячем, у котрій грачі сидять на конях та гонять деревляну опуку в брамку деревляним молотком на гнучкім держаку.

Отже маємо передовицю за гру. Спеціяльно за гру між дружиною Америки й дружиною Англії за чемпіонат світа. Та чемпіонат чи не чемпіонат, чи справа „поля" може бути така важна для життя, щоб про неї аж передовиці писати?

МАЛОВАЖНА СПРАВА?

Одна з редакторок великого американського журналу „Вімен'с Гом Компанйон", вернувшися з відчитової тури по Америці, призналась отверто, що підчас цеї тури їй нераз здавалося, що вона була голими пястуками об стіну пересудів.

Здавалось би, що ця редакторка говорила про маловажні справи. Показується, що вона мала часто такі почування підчас своєї тури, в котрій вона поклала собі за завдання просвітити жінки про розумне купування всякого товару та остерегти їх перед наслідками сліпої віри в оголошення.

Справа закупна всякого товару була колись не дуже то важною справою. Це було тоді, коли люди виробляли все потрібне для свого життя в своїм господарстві. Ті часи в Америці вже давно минули. Нині майже все виробляється поза домом і заки що можна дістати до дому, треба вперед купити. Через те в нинішніх часах купно стало такою важною справою в домашній господарці, як колись був виріб цих річей.

Коли про таку важну справу взялася жінкам говорити редакторка, що цими справами спеціяльно займається, жінки віднеслися до неї так, ніби вона говорила їм про байдужні справи. Хоча часи домашнього виробу в Америці минули вже понад сто літ тому, жінки ще далі займають таке становище, яке займали колись їх прабабки.

ЗВІДКИ ПОЛЬО?

Цікаво, яке становище заняли би ці самі жінки, якби редакторка великого журналу прийшла їм говорити про нову гру, наприклад, про „пінг понг" або „польо".

З досвіду редакторки журналу й з факту, що „Ню Йорк Таймс" валить передовицю про „польо", можна догадатися, що жінки таку промову про „польо" дуже собі хвалили.

Для одних людей уміти вести добре господарку, вміти добре купити, розумітися на оголошеннях, не переплачувати — важні для життя справи. Для інших людей це все маловажні справи, а зате важніше те, щоб уміти модну гру або мати модну сукню, хочби за неї переплатити.

Як кажуть люди, кождий на свій спосіб... розумна людина.

ПРОФЕСОР І КОТЛЕТА.

Проф. д-р Іван Огієнко помістив в останнім числі „Рідної Мови" статтю „Наша чаcописна мова", в котрій він бичує часописну мову в Галичині.

Він виступає між іншим проти вживання в нашій мові слова „котлет".

„Ціла Україна їсть свою котлету (хто має), а не спольська котлет, отже „ця котлета", а не „цей котлет". До речі мова, в Україні тепер поширений добрий новотвір „січеник": „На обід будуть січеники", цебто рублені котлети".

Слово „котлет" походить не з польської мови, але з французької, а до французької мови дісталося з італійської, де слово „коте" первісно значило стільки, що ребро. Чому професор приплутав польську мову, не відомо. Якщо „котлет" зпольська, то чому він не скаже, що „котлета" змосковська? Чому він це замовчує? На це, щоб доказати те, що йому видається добрим?

Правда, „котлет" по французьки іменник жіночого роду, і як ми мали би зробити його в українській мові теж іменником жіночого роду, то нам треба би зробити зо слова „котлет" слово „котлета". Одначе, чому саме ми маємо, взявши якесь слово з чужої мови, доконечно пакувати його до того самого роду? Адже англійці взяли собі французьку „котлет" та зробили з неї „котлет" і вважають його (чи її?) іменником середнього роду.

Тому, як ми задержимо форму „котлет", то це буде подібне до форми цього слова в французькій і англійській мові, хоча щодо роду це буде годитися ні з французьким ні з англійським словом.

РУБЛЕНА ХАТА, ЧИ РУБЛЕНА КОТЛЕТА?

Щодо новотвору „січеник", то на Україні він може й приймеється, хоча в Америці ледви: тут, здається, буде вже жити „котлет".

Одначе „рублені котлети" в Америці вже певно не приймуться. „Рублений" по українськи значить: збудований, у зруб. На Україні рублена буває хата й криниця, але не „котлета". Котлетів чи котлет у зруб не будують.

Правда, в москалів „рубленний" значить стільки, що в нас „рубаний", „сіканий". Словар Бориса Грінченка так і перекладає українське слово „рубаний" на московську мову як „рубленний". Отже як хтось хотів би держатися слова „котлета", говорячи про „січеники", то повинен би хоч сказати рубані котлети або сікані котлети.

ЧИ В ТОМУ СИЛА, ЩО КОБИЛА СИВА?

Як професор каже, що „ціла Україна їсть свою котлету (хто має)", то він зачіпив мимоходом велику правду.

Справді, чи краще говорити „котлет", чи краще говорити „котлета", цікава справа. Навіть важна, бо вона нам показує, як у подібних випадках, себто при пожичуванню чужих слів до нашої мови, треба поступати.

Одначе від того, чи треба говорити „котлет", чи треба говорити „котлета", важніша справа, щоби мати свою котлету (чи котлет), щоб її їсти.

А МОЖЕ БИ ЗАДЕРЖАТИ И КОТЛЕТ І КОТЛЕТУ?

Можливо, що як будемо мати свої котлети, то вже скоро вирішимо, що з ними робити і як їх називати, а як не будемо мати, то будемо ще довго за чуба водитися, чи має бути „котлет", чи „котлета".

І чи не можливо, щоб ми задержимо й „котлет" і „котлету"?

Адже розказують нам історію про галуша: Пішла жінка до криниці по воду та зачерпнула з водою жабу. Налила води в горнець, приставила, щоб варилася, а сама стала готовити галушки. Кидала галушки в горщок і не бачила, що в горщку жаба. Як вода розігрілася, жаба вилізла поверх галушок і стала на горшку. Її синок, що голодний ждав на галушки, побачив жабу й кричить: „Мамо, мамо! А дивіться: найстарший галуш уже очі витріщив!"

БУДІВЛЯ ДВОПОВЕРХОВОЇ КАМЯНИЦІ.

В результаті трьохлітних зусиль збірка на Український Музей у Празі дала якраз стільки, щоби побудувати три стіни скромного двоповерхового будинку. Це не дуже блискучий доказ нашої жертвенности і здатности до зусиль на національному полі. А проте це є поле, на якому всі поневолені нації складали свій іспит політичної зрілости. Кожна поневолена нація мала якусь свою дорогу серцю всіх справу, якусь збірку чи акцію, де яскраво і переконливо виявилась воля до життя даної нації. Акція за народні школи Фінляндії, акція будови національного театру в Чехії можуть служити прикладами таких патріотичних акцій, переведених у короткім часі з великим успіхом при загальному піднесенню. В українців не було ще такої акції, щоб на ґрунті позитивної національної творчости було щонебудь скоро і з успіхом зроблено. 5 літ минуло від століття появи Енеїди, заки українське громадянство спромоглось на будову памятника Котляревському. Минуло 15-ліття проголошення соборности, минуло 10 літ від дня заложення Музею, а українського дому для Музею ВБУ як не було так і по цей день нема, а зібрані для цеї цілі суми вистачає на побудування трьох стін. Коли яка акція заслуговує на те, щоби бути з підемом і швидко переведеною, то саме будова Українського Дому для Музею. Чи патріотизму і жертвенности нашого народу так і забракне для вибудування двоповерхової камяниці, навіть коли йде про збереження реліквій боротьби за нашу державність? Таж, будуючи Музей ВБУ, ми цим самим зазначуємо, що ми своєї мети не зреклись, ми символізуємо перед цілою Европою нашу волю імпонуючим чином. Чи для такої цілі зможе хоч один свідомий українець залишитись байдужним? Коли за три роки зусиль цілої нації над вибудуванням двоповерхової камяниці в результаті виходять — три стіни, то чи можемо дивуватися, що інші нації устами своїх визначних діячів міряють досить скромно час, потрібний для нашої денаціоналізації? Чи маємо ми взагалі право на існування поруч із такими націями, коли ми порівняємо, яку жертвенність і розуміння національного обовязку виявляли ці наші сусіди, коли ще самі були поневолені? Як порівняти нам себе до чехів, у котрих прості служниці віддавали всі свої заощадження на будову національного театру? А скільки є в нас заможних громадян, що, знаючи про ціль музею й акцію для нього, досі ще ніяк не відгукнулися на цю справу?

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮАРК, Н. ДЖ.

Ідея обєднує.

Свято „Українського Націоналістичного Дня" в Ню Джерзі, поступає вперед. На зборах „Народнього Дому", при Мортон вулиці в Нюарку дня 3-го червня б. р., підписаний, на припоручення екзекутиви „Дня Українських Націоналістів", представив справу свята шеровцям та делегатам всіх організацій, які гуртуються при цій установі та запросив їх усіх до участи в тім святі, що відбудеться дня 12-го липня 1936 р.

Як український загал трактує такі справи, пізнати найкраще по тім, що на запит предсідника зборів, п. М. Шумейка, чи „Народній Дім" має взяти участь у святі, на внесок п. В. Дубаса всі одноголосно заявилися за те, щоби брати участь. Щоб справа випала якнайкраще й найуспішніше, ухвалено, щоб всі делегати всіх організацій, так як вони заступають свої організації в „Народнім Домі", репрезентували „Народній Дім" у тім святі. Хто був і бачив той запал, з яким ту справу трактовано, мусів мимоволі прийти до висновку, що коли наш загал з таким запалом відноситься до народньої справи, то таки „Ще не вмерла Україна".

Як двелегати були подані: Михайло Шумейко, Володимир Сидорович, Іван Лисак, Микола Брунько, Олекса Присяжний, Дмитро Карач, Василь Костів, Ілія Кметь, Василь Пташник, Михайло Яблонський і Антін Міклясевич.

Кождий делегат дістане повідомлення, коли прийти на найближчі збори. Колиб випадково когонебудь через помилку пропущено, просимо ласкаво зголоситися до підписаного.

За екзекутиву „Дня Українських Націоналістів";

адв. **В. Кузьма**, голова.

СПІТЬ, ХЛОПЦІ, СПІТЬ, ПРО ВОЛЮ УКРАЇНИ ТИХО СНІТЬ

Зелені Свята це час, коли то в Рідним Краю все українське громадянство йде на могили упалих героїв, щоби помолитися за їх душі та висказати свою глибоку пошану до тих, які віддали свій найцінніший скарб, своє молоде життя, за волю Батьківщини.

І українці міста Вінніпеґу перший раз цього року в гідний спосіб вшанували память своїх борців та найкращих синів України. За ініціятивою пароха церкви св. Володимира й Ольги, о. д-ра Кушніра, висипали бувші стрільці Української Галицької Армії своїм товаришам по зброї прекрасну могилу на українськім кат. цвинтарі, який лежить при головній дорозі в північній стороні міста Вінніпеґу.

Висипана могила в формі стятого стіжка, висока 12 стіп, з дубовим високим хрестом, з терновим вінцем та відповідною таблицею, звернеою фронтом до головного битого шляху, на тлі цвинтарного краєвиду робить імпозантне враження.

Першого дня Зелених Свят, в неділю, дня 31-го травня ц. р. відбулось урочисте посвячення цеї першої на американській землі стрілецької могили, якого довершили чотири місцеві пароxи, а саме: о. д-р В. Кушнір, о. П. Божик, о. ігумен Камянецький і о. Головка. Близько тор тисячі українців взяли участь у цім святі. Відслонення надгробного памятника, цеї стрілецької могили довершив о. д-р Кушнір. В своїй бесіді він підчеркнув значіння цього небуденного, а першого того рода свята на американськім континенті. Впродовж цілої історії людства — говорив бесідник — народи мали завсіди своїх синів-героїв, які клали своє життя за Батьківщину. І наш український нарід має також своїх героїв, борців за свобдоу рідної землі. Для всіх тих, що лягли в нерівній боротьбі на суші, і на морю, в воздусі і на землі, для всіх тих, які стояли на сторожі святощів наших престолів і родин, ми відслонюємо отсю стрілецьку могилу. Всі вони зірвалися до високого лету, щоб нести свойому народові так бажану від століть волю. Нічого не могло здержати їх могутнього та геройського леrу. Память на недавно невідомих героїв, в якій століттями томився наш нарід, кріпила їх волю, сталила їх серця. — Цеж бо настала хвиля свободи для українського народу. Нам усміхнулась була надія, що наш народ стане рівним побіч інших народів. Та надія ця мов той метеор лиш заблисла перед нашими очима, а наш нарід потонув у ще гіршій неволі. Саме у найвищому лету підстрілено нашому стрілецтву крила, а дикі орди ворогів кинулися з усіх сторів, щоб поділитися такою ситою добичею. Ми в бою впали, однак не пропали — говорив при кінці бесідник — бо власти в нерівній боротьбі можe кожний нарід, але пропасти може лише нікчемний. Могила в честь полеглих борців ця нехай буде для нас школою грядущих поколінь, школою віри, любови, школою самопосвяти.

Другим з черги бесідником був сотник У. Г. А., п. І. Чайка, бувший командант Х. бригади. В своїй річевій хоч короткій промові сказав, що жертва є тоді свята, коли ціль, заки жертва сповнена, була чиста, благородна і свята.

Могила ця, — говорив бесідник, — є нам усім свята і дорога, бо вона є вислідом зусиль і змагань усіх верстов українського народу, бо в тих могилах, які розкинені по всіх землях широкої України, спочиває і полевий духовник У. Г. А., і інтелігент-старшина, і стрілець робітник, чи селянин. Отся могила є нам, живучим і будучим поколінням, непищаною програмою і заповітом. Український нарід мусить боротися аж до перемоги. Ця боротьба буде успішна лише тоді, коли між українцями запанує братня любов, єдність та зрозуміння громадських обовязків.

Честь і слава українцям міста Вінніпеґу, що спромоглися увіковічнити память полеглих наших стрільців отсею символічною могилою, яка являється першою на американській землі. Нехай ця стрілецька могила стане гранітною скалою в нашім громадськім життю, бо лиш у справдішнім суспільним обєднанню, любові, безупинній народній праці лежить відновлення і закріплення Соборної і Суверенної Української Держави.

По промовах відбулася за душі полеглих жалібна панахида, в часі якої співав хор під управою п. Мороза.

Вшанування памяти полеглих борців за волю України буде відбуватися в майбутньому завсіди в день Зелених Свят.

М. М.
був. У. С. С.

ВОРОНЯЧІ ТА СОРОЧІ НОГИ ЗА ВСТУП ДО КІНОТЕАТРУ.

Власник одного кінотеатру у Кемровз, Алберта, оголосив, що хто принесе пару ніг сороки або ворони, того впустить до театру без білету. Свою оферту власник того кінотеатру повторяє вже пять років. Минулого року принесено до його кіна 3,266 ніг сорок та ворон.

ЖАХЛИВА ПОДРУЖНА ТРАГЕДІЯ.

Велику сенсацію викликав у Копенгазі один місцевий громадянин. Він жив у сепарації з жінкою, що ніяк не хотіла вернутися до нього. Коли многократні спроби порозуміння зустрілися з рішучою відмовою жінки, він схопив її до авта і, не зважаючи на її крик, став гнати бульваром у сторону моря. Прохожі і поліції кинулися в погоню за самоходом, але він тимчасом скрутив нагло і скотився з бульвару в море. Незабаром добули з води його трупа, а щойно за кілька годин знайшли трупа його жінки. Вона в останній хвилині встигла відчинити двері і вискочити із самоходу, але впала в море і втопилася.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

АМСТЕРДАМ, Н. Й.

На Народній Дім у селі Скваряві.

Громадяни М. Тарнавський і Д. Бодак дістали зі свого рідного села Скваряви, золочівського повіту, листа, підписаного о. В. Родком, у якому просять помогти фінансовими жертвами збудувати там Народній Дім. Вище названі громадяни пішли назустріч проханню рідного краю й вібрали поміж людьми на цю ціль $48.00. Жертвували такі особи: Михайло Тарнавський $10, Данило Бодак $5, Тимко Пушкар і Гр. Боднар по $2; по $1 жертвували: М. Боднар, І. Бабяк, М. Зюбровський, Й. Юркевич, П. Куницький, В. Чучман, Ю. Вартоних, С. Федишин, Д. Мітолінський, С. Цюпка, В. Ференц, С. Комарянський, В. Михалюк, О. Базарніцький, С. Догай, В. Труфим, Т. Вітковський, К. Гнип, М. Мельничук, П. Дворянин, А. Гарбузінський. По 50 ц. зложили: Т. Шижик, В. Папура, Т. Сюрко, П. Полохач, С. Коніцький, І. Макаровський, Ю. Грицай, В. Вовнянка, М. Коропіта, Н. Косован, В. Перец, М. Іванчишин, І. Михальчишин, П. Кожух, П. Підлиський; по 25 ц.: І. Малюкевич і Гр. Медвідь.

Отсею дорогою вони звертаються також до інших односельчан зі села Скваряви, які перебувають в Америці, щоби вони також причинилися своїми жертвами до збудування цеї народньої святині у рідному селі. Дальші жертви можна слати на нижче подану адресу: M. TARNAWSKY, 18 JAY ST., AMSTERDAM, N. Y.

М. Тарнавський.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З приняття на визвольну боротьбу.

В перших днях червня б. р. відбувся у Ню Йорку Православних Собор. Сестрицтво при православній церкві на 14-тій вулиці влаштувало приняття для архиєпископа Теодоровича, священства та делегатів православних громад у неділю, 7-го червня. В часі приняття забрав голос п. Теодор Свистун і візвав присутніх, щоб зложили жертви на визвольну боротьбу. На ту ціль жертвували по $1: о. Гороховський, о. Каськів, о. Кушнір, о. Весоловський, В. Шкбатура, Н. Куцик, О. Кухар, С. Череватюк, Т. Свистун; дрібними жертвами зложено $13.25. Разом вислано $22.25 на визвольну боротьбу через Центральну Управу ОДВУ.

МАНЧЕСТЕР, Н. Г.

З ювилейної забави на народні цілі.

Дня 6-го червня прилав 25-літній ювилей вінчання п. Миколи й Ксені Заворотних. Мала горстка місцевих громадян заіхала до дому ювилятів і зробила їм гарну несподіванку. При забаві всі желали ювилятам всього добра й обдарували їх гарним дарунком. Забавою проводили Н. Ковальчук і О. Буцяк. Потім забрав слово Н. Маркович, і попросив усіх присутних, щоби щось жертвували на Рідний Край. Жертвували: ювиляти п. Микола й Ксеня Заворотні $5; по $1: М. Добрянський і Н. Маркович; по 50 ц.: П. Мигаль, М. Ковальчук, П. Сіканець, О. Буцяк, М. Костина, В. Голота, Н. Ковальчук, Ю. Датків і Гр. Лисюк; по 25 ц.: М. Петрів, Н. Декола, М. Бурин, В. Лучка, В. Петрів, Т. Кіт, П. Кухар, З. Могиляк і Г. Петричкович. Дрібними датками зібрано 40 ц. Разом $14.15. Призначено $7 на інвалідів, а $7.15 на Рідну Школу. Гроші вислано через Обєднання.

Юрій Датків.

Мусій Степанчук.

ВІДПОЧИНОК.

Як сум обгорне душу
Й на плечі сяде втома,
Не можу я спічнути
Один самотний вдома.

Я йду у ліс, у поле,
Де рух, життя природи,
Я йду все дальше й дальше
Від людської породи.

Я йду від кпин, нарікань,
Від людського прокляття,
Я йду шукати Бога
В Його святих обняттях.

Я чую, як там серце
Впивається любовю
І тішиться й радіє
Там Божою красою.

Тоді спокій, відрада
Вливається у душу,
Співати я бажаю,
Співати я там мушу.

Співаю я весело,
Байдужий про все горе,
Співаю я ті пісні,
Що серденько говорить.
Як птах вільний, співаю
Про весну, пишні квіти
Й лечу думками в небо,
Щоб рай там угледіти.

Лечу до сонця блиску,
За хмари, ген далеко,
І у душі скорботній
Стається любо, легко.

Начеб важкий хто камінь
Звалив з моєї груди,
І я готов піднятись
На всі найтяжчі труди.

І я готов віддати
Знання всі і всі сили,
Щоб тільки люди мої,
Брати були щасливі.

— Чи ви, пані, мали вже коли до діла з владою? — питається суддя старшої панни, що зізнає як свідок.

— Так — відповідає зачервонівшися стара панна — я була заручена з поліцаєм.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 25. травня ц. р. помер ОЛЕКСА ШКЛЯРЕНКО, член Українського Тов. Січ, від. 282 У. Н. Союза, в Сиракюз, Н. Й.

Покійний родився в селі Коцілиси, пов. Збараж, Галичина. До У. Н. Союза вступив у вересні 1914 р. За ввесь час свого членства Покійний був працьовитим для добра організації, та жертволюбний. Ніколи не відмовлявся від дару на народні цілі. Тому на похорон Покійного прибули численно члени і члениці та знайомі. Похорон і богослуження відправив о. М. Кузів в укр. гр. кат. церкві в Сиракюз, Н. Й.

Нехай чужа земля буде для нього рідною.

І. Лесюк.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Український Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє своїх членів, що звичайні місячні збори відбудуться у вівторок, 16 червня, в годині 7:30 ввечір, в галі У. Н. Дому Амер.-Укр. Ситизенів при Джанстон вул. Просимо всіх членів прийти на час, бо будуть важні справи до полагодження. — В. Кушнір, рек. секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. Бр. св. О. Николая, від. 5, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів і члениць, що піврічні збори відбудуться в четвер, 18 червня, в годині 7:30 ввечір в галі Чеського Нар. Дому, 29-19 — 24-та Евеня. Відділовий уряд взиває своїх членів прийти на вище згадані збори, бо маємо важні справи до рішення. Члени, що подіставали тікети на пікнік, зволять принести гроші за тікета. Просимо членів, котрі довгують до братської каси, щоб прийшли і вирівнали свій довг; в противнім разі з такими членами відділ поступить згідно зі статутом. Шановні члени і члениці. Відділовий уряд кличе до вас і до всіх українців, живуючих в цій місцевости, щоб вписувалися до У. Н. Союза, щоб кождий український чоловік і жінка і кожда українська дитина, хлопець чи дівчина, вписалися до У. Н. Союза. Обовязком кождого члена є прийти на означений час. — І. Сидор, предс.; А. Климишин, кас.; П. Барнич, секр.

ПАСАЙК, Н. ДЖ. Тов. ім. Івана Франка, від. 97, повідомляє членів, що піврічні збори відбудуться 21-го червня, в годині 2-гій пополудні, в галі церковній, 47 Говп Еве. Кождий член має прийти на збори обовязково, бо це піврічні збори, а довгуючі члени мають вирівнати свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. Котрі члени були суспендовані минулого місяця, а хотять належати до У. Н. Союза, то щоб прийшли і заплатили свою належитість, то будуть приняті наново. — Т. Скоробогатий, предс.; Ю. Нестор, кас.; М. Табачук, секр.

СТ. ЛУЇС, МО. Бр. св. Володимира, від. 179, повідомляє своїх членів, місцевих і позамісцевих, що піврічні збори відбудуться в неділю, 21 червня. Просимо всіх членів прийти на ці збори і поплатити свої довги. Неприявний на зборах член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — М. Тильович, предс.; М. Кульчицький, кас.; В. Голдак, секр.

АКРОН, О. Бр. Сош. св. Духа, від. 195, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 21 червня, в гали церковній, годині 1-шій пополудні. Буде справоздання уряду за пів року. Просимо членів прийти на час і привести зі собою кілька нових членів до У. Н. Союза, а дістанете подяку і заплату. Напоминаємо довгуючих членів, щоб вирівнали свій довг. — М. Пиртуха, предс.; О. Цепко, кас.; П. Славич, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. ім. Дмитра Вітовського, від. 14, повідомляє, що місячні збори відбудуться в понеділок, 22 червня, в годині 8-мій ввечір, в Січовій Гали, 229 Спрінгфілд Евеню. Прошу прибути на збори точно в 8-мій год., бо маємо нові справи до полагодження. — Максим Пиграшик, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 21 червня, точно в годині 1-шій пополудні, в галі парохіяльній, 803 Норт вул. Обовязком кождого члена є прийти на збори, бо буде справоздання за перших 6 місяців. Довгуючих членів напоминаємо, щоб вирівнали свої залеглости, або будуть суспендовані. Кождий член має платити свої вкладки кождого місяця. — Василь Ракочий, пр.; Дмитро Мороз, кас.; Павло Лагоцький, секр.

СТАМФОРД, КОНН. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 350, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 21 червня, в годині 3-тій, в гали церковній. Просимо всіх членів прийти на час, бо маємо важні справи до полагодження. Контрольна комісія здасть піврічне справоздання. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Просимо членів вписати свої діти до У. Н. Союза. Чомуж мають асекуруватися по чужих компаніях, коли ми маємо свою? — В. Карий, предс.; Н. Когут, кас.; Я. Тирчик, секр.

АМБРИДЖ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 276, повідомляє, що збори відбудуться в неділю, пополудні, дня 21 червня. Просимо всіх членів бути приявними на тих зборах, бо це піврічні збори. — І. Новаковський, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 243, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 21 червня, в годині 2-гій пополудні, в церковній галі, 12205 Савт Парнел Евеню. Приявність усіх членів конечна, бо буде піврічне справоздання. Хто не прийде на збори заплатить 50 ц. каре, а урядник 1 дол. Довгуючі члени мусять вирівняти свої залеглости, або будуть суспендовані. — Е. Партчук, секр.

ЛОРЕЙН, О. Тов. У. Н. Союза, від. 50, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться 21 червня, в годині 1-шій пополудні в гали де звичайно. Приявність кожного члена конечна, бо маємо важні справи до полагодження. Контрольна комісія здасть звіт за 6 місяців з товариського діловодства. — М. Шемичик, секр.

КАНЗАС СИТІ, КАНЗ. Бр. св. Володимира, від. 323, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 21 червня, в годині 2-гій пополудні, під ч. 38 Савт 5-та вул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо маємо важні справи да полагодження. Напоминаємо довгуючих членів, щоб сплачували свої залеглі довги, бо в касі грошей нема, в противнім разі мусимо поступити згідно зі статутом. — Василь Феден, предс.; Сидор Звадюк, кас.; Дмитро Кархут, секр.

АЛІКВІПА, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 120, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 21 червня, точно в годині 2-гій пополудні, в гали де звичайно. Всі члени мають бути на зборах, бо маємо важні справи до полагодження. Контрольна комісія здасть справоздання за шість місяців. Будемо приймати нових членів до Братства і до Українського Народного Союза. — О. Ревть, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Тов. Любов, від. 370, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 20 червня, точно в годині 6-тій ввечір. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо дуже важні справи до полагодження. Довгуючих членів напоминаємо вирівнати свої залеглі вкладки, бо хто цього не зробить на цих зборах, буде суспендований. Суспендовані минулого місяця члени можуть цього місяця заплатити свій довг і бути принятими наново. Члени, котрі не будуть приявні на піврічних зборах, будуть карані згідно зі статутом Тов. Любов. — І. Хомета, предс.; В. Колесняк, кас.; Я. Децембер, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 104 відбудуться 21 червня, в годині 3-тій пополудні, в Народ. Домі. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження. М. Вітів, предс.; І. Ворона, кас.; М. Зельвак, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє своїх членів, що піврічні зборе відбудуться в пятницю, 19 червня, в годині 7-мій ввечір, в домі У. А. Горожан, 847 Н. Френклин вул. Просимо членів прийти на ці збори і спільно порадитись, як повести працю надалі. Члени, котрі довгують вище 2-ох місяців, коли того місяця не вирівнають, будуть суспендовані. — С. Чорномаз, секретар.

По доброму.

Суддя: — То признаєте, що ви вашу жінку...

Обвинувачений: — Перепрошую, пане судді, що я маю признавати... я говорив їй зовсім по доброму!

Суддя: — Що в вас називається „по доброму"?

Обвинувачений: — Я казав жінці: Вибий собі це з голови...

Суддя: — Ну і що?

Обвинувачений: — Гм, а що вона занадто довго надумувалася, то я зробив це сам!

—o—

В Росії по старому.

— Ви, товаришу Абрум Абрумовіч, такий здоровий мужчина і не беруть вас до війська?

Абрум Абрумовіч лагідно посміхається:

— Чи я знаю? Я все прошу, щоб мене взяли. Я навіть все заклад́аюся з товаришем військовим лікарем на 500 рублів, що мене візьмуть, і що ви скажете, він усе мусить виграти заклад!

БЛИЗНЯТА ТАРЗАНА. (31)

Док собі міркував, що імя Тарзана повинно викликати подив серед дикунів. По правді сказати, воно і викликало велике враження серед дикунів, але зовсім не те, якого собі бажав Док. Згадка імени Тарзана викликала велику лють серед них. Їх тіла дрожали і раз-пораз вони звертались до себе та в унесенні щось говорили.

Хлопці про те не знали, що дикуни, до яких вони попали, належали якраз до племени Галя Галя, що їх вожда Багаля і доктора-чарівника Інтамо Тарзан недавно так тяжко скарав за недозволену грабіж дівчини. Якраз ненависть до Тарзана, всемогутнього Пана Нетрів, розпалила наново пристрасну ненависть дикунів до нього і його союзників хлопців.

„Ми пімстимося на Тарзані в той спосіб, що скараємо тих хлопчаків", шептав Інтамо до вуха ватажка. „Вони — продовжав чарівник далі — цілком певно є якісь кревняки його, або бодай його близькі приятелі. В обох випадках ми тим завдамо йому велику прикрість". В душі дикуна боровся великий страх перед Тарзаном з насолодою пімсти.

...У той момент, як два дикуни снували у своїх примітивних головах пімсту для Тарзана, доля, здавалося, виручить їх із того й справить йому кінець без підмоги дикунських хитрощів. Во саме, як Тарзан на хвилю був прихилився, пантера, що вже від довшого часу за ним слідила, кинулася на нього мов стріла, щоби запустити в нього свої пазурі і зуби.